

REACH și SSM

REACH este abrevierea care se folosește pentru *Regulamentul nr. 1907/2006/CE privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice*¹. Acesta a intrat în vigoare la 1 iunie 2007 înlocuind un pachet mare de reglementări cu un sistem unic referitor la condițiile în care produsele chimice pot fi sunt puse pe piață astfel încât să nu fie afectate sănătatea publică și mediul înconjurător. Prin urmare titlul anunță că articolul se referă la riscurile chimice profesionale.

REACH nu este singura modificare legislativă intervenită în domeniul chimicalelor. S-au modificat criteriile de clasificare, etichetare și ambalare ale substanțelor și amestecurilor², s-a modificat *legea privind regimul deșeurilor nr. 211/2011*, din 1 sept. 2013 a intrat în vigoare *Regulamentul (UE) 528/2012* privind comercializarea biocidelor, a apărut directiva Seveso III...

Principalul act normativ care se referă la managementul agenților chimici periculoși la locul de muncă este *H.G. nr. 1.218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în munca pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezenta agenților chimici*, modificată. Reprezintă transpunerea în legislația națională a directivei 98/24 CE, denumită și DAC - directiva agenți chimici.

DAC plasează pe angajator responsabilitatea protecției sănătății și securității lucrătorilor față de riscurile determinate de agenții chimici. Aceștia includ:

- substanțele și produsele chimice puse pe piață dar și
- pe cele generate de procesele tehnologice (fumuri de sudură, pulberi de lemn formate în timpul șlefuirii, de exemplu, solvenții eliberați de agenții de curățire, praf cu silicați format la găurirea tavanelor, curățirea zonelor contaminate, fluidele de răcire utilizate la tăierea metalelor etc.),

¹ REGULAMENTUL (CE) NR. 1907/2006 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei 76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE și 2000/21/CE ale Comisiei

² Regulamentul (CE) nr. 1272/2008/CE al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.907/2006 (Regulamentul CLP)

- pe cele care nu sunt periculoase în sine dar devin prin modul în care sunt utilizate (abur, pulberi în suspensie, lichide criogenice sau fierbinți etc.) și
- pe cele care sunt periculoase din cauza pur și simplu a prezenței lor la locul de muncă (dislocarea oxigenului de către gaze asfixiante în canale, în rezervoare, în celule de fermentație etc.).

DAC impune angajatorilor să identifice, să evalueze și să controleze astfel de riscuri prin eliminare, dacă este posibil, sau prin minimizarea lor. Faza centrală a acestui proces este evaluarea riscului efectuată de angajator în baza informațiilor obținute, de exemplu, din etichete, fișe cu date de securitate (FDS) sau din îndrumări publicate, să identifice și să pună în practică măsurile de prevenire și protecție adecvate modului în care este utilizat agentul chimic la locul de muncă.

Regulamentul CLP nr. 1272/2008 a modificat clasificarea și etichetarea substanțelor și amestecurilor chimice periculoase puse pe piață în vederea apropiării de Sistemul Global Armonizat (GHS - Global Harmonized System), sistem internațional. Regulamentul CLP a intrat în vigoare pentru substanțe la 1 decembrie 2010 iar pentru amestecuri la 1 iunie 2015.

Regimul fișelor cu date de securitate este prevăzut în Regulamentul REACH nr. 1907/2006, *Titlul IV Informațiile în interiorul lanțului de aprovizionare* și în Anexa II așa cum a fost modificată de Regulamentul 453/2010.

Regulamentele UE se aplică direct fără a mai fi transpuse în legislația națională și se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene <http://eur-lex.europa.eu/>.

În legislația națională pot apărea acte normative care stabilesc autoritățile competente naționale și, dacă este cazul, sancțiunile aplicabile. *Legea 349/2007 privind reorganizarea cadrului instituțional în domeniul managementului substanțelor chimice*, odată cu modificarea făcută de Legea nr. 249/2011, stabilește competențe de inspecție pe REACH pentru Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Dacă DAC are o acoperire mai mare în privința conținutului noțiunii de agenți chimici periculoși pentru lucrători, cu care operează, REACH are un domeniu de aplicare mai general, respectiv se aplică nu numai lucrătorilor ci și protecției mediului înconjurător și sănătății consumatorilor.

REACH se aplică lucrătorilor fără a aduce atingere legislației de securitate și sănătate în muncă (art. 2(4)).

Dacă atât REACH cât și DAC se aplică protecției lucrătorilor, asta înseamnă că obligațiile angajatorilor se dublează?

Ce modificări au fost aduse FDS?

Ce înseamnă o FDS extinsă?

Dacă s-au implementat măsurile de administrare a riscului descrise în FDS extinsă, se consideră îndeplinită și obligația realizării unei evaluări a riscurilor conform art. 13 din H.G. nr. 1218/2006?

Angajatorul trebuie să verifice posibilitatea substituirii unui agent chimic periculos cu altul mai puțin periculos, în conformitate cu art. 20 H.G. nr. 1218/2006, sau o astfel de verificare este inclusă în procedura de înregistrare a substanței realizată de către persoana responsabilă cu plasarea pe piață?...

Acestea sunt numai câteva întrebări îndreptățite ale angajatorilor. care așteaptă răspunsuri.

Conform REACH, fișa cu date de securitate este chiar mai importantă decât era înainte. Apariția regulamentului REACH ar trebuie să îmbunătățească sănătatea și securitatea lucrătorilor prin furnizarea unor informații mai bune, prin stabilirea unor noi canale de comunicare între angajatori și furnizori și prin îndepărtarea substanțelor care prezintă motive de îngrijorare deosebită de pe piață.

Fișa cu date de securitate (FDS) este un fel de „pașaport” al produsului chimic. Este un document important deoarece furnizează un volum important de informații privind utilizarea în siguranță și măsurile de protecție a sănătății și a mediului înconjurător. FDS include, de asemenea, conduita în caz de urgență.

FDS este elaborată de furnizorul (producător, importator sau distribuitor) produsului periculos. Fișa cu date de securitate cuprinde 16 rubrici obligatorii REACH conform art. 31 (6) și Anexei II a REACH.

FDS se furnizează gratuit, pe suport de hârtie sau în format electronic.

FDS se difuzează obligatoriu pentru:

- substanțe clasificate periculoase conform Regulamentului CLP nr. 1272/2008. Atenție! Până la 15 iunie 2015 în FDS se menționează și clasificarea veche conform H.G. nr. 1408/2008.

- amestecuri clasificate periculoase conform H.G. nr. 1408/2008 și H.G. nr. 937/2010. Atenție! Până la 15 iunie 2015 în FDS se poate menționa și clasificarea nouă conform Regulamentului CLP 1272/2008.

FDS se distribuie la cererea beneficiarului (art. 31 (3) Regulamentul REACH 1907/2006) pentru amestecuri care nu îndeplinesc criteriile de clasificare ca preparat periculos, dar conțin:

- cel puțin o substanță periculoasă pentru sănătatea umană în concentrație $\geq 1\%$ (greutate) pentru lichide și solide și $\geq 0,2\%$ din volum pentru preparatele gazoase;

- o substanță pentru care există în Comunitate limite de expunere la locul de muncă³. Atenție! Directivele sunt transpuse de statele membre în legislația națională, ceea ce le permite statelor membre să impună cerințe suplimentare. România s-a prevalat de acest drept și a stabilit VLE obligatorii pentru ~ 500 de substanțe pentru care nu există VLE orientative comunitare. Pentru acestea nu se pot solicita FDS.

Furnizarea FDS nu este obligatorie atunci când substanțele și preparatele clasificate periculoase puse pe piață sunt însoțite de suficiente de multe informații pentru a permite utilizatorilor să ia măsurile de protecție adecvate (art. 31 (4) și art. 32 (1) lit. d) Regulamentul REACH 1907/2006).

FDS trebuie pusă la dispoziția lucrătorului. Este o obligație prevăzută atât în DAC (art. 30) cât și în REACH (art. 35).

FDS este pusă și la dispoziția medicului de medicina muncii din cadrul întreprinderii. Acesta va stabili, eventual, o supraveghere medicală specială a lucrătorilor, în funcție de riscurile pe care le prezintă un anumit produs utilizat.

FDS se păstrează disponibilă cel puțin 10 ani după ultima utilizare a substanței / preparatului la producător, la importator, la utilizatorul din aval (art. 36 Regulamentul REACH 1907/2006). FDS este pusă la dispoziția oricărei autorități competente la cerere.

Furnizorul trebuie să se asigure că FDS este corectă și completă din punct de vedere tehnic. FDS trebuie să-i ajute pe utilizatori să ia măsurile necesare pentru protejarea sănătății umane, a securității muncii și a mediului. Trebuie să se acorde atenție faptului că oricare actor din lanțul de distribuție trebuie să ajute la identificarea

³ Directiva 2000/39/CE stabilește valori limită de expunere (VLE) orientative pentru 61 substanțe, Directiva 2006/15/CE pentru 33 substanțe iar Directiva 2009/161/CE pentru 19 substanțe. Toate acestea sunt preluate cu titlu de obligativitate în H.G. nr. 1218/2006 modificată.

utilizărilor pe care intenționează să le dea în vederea înregistrării și includerii acestora în FDS. Principiul se aplică tuturor etapelor din ciclul de viață a substanței așa cum rezultă din modul de fabricare și din utilizările identificate. Riscurile identificate și măsurile de administrare a riscului corespunzătoare trebuie, de asemenea, să fie incluse în FDS.